

Till TCO
R-skrivelse 2014-12-19.

Angående TCO:s remissvar gällande Förslag till upphävande av allmänna råd om kvicksilver och amalgam inom tandvården (AFS 1989:7).

Med anledning av Arbetsmiljöverkets remissrunda angående upphävande av Allmänna råd om kvicksilver och amalgam inom tandvården (AFS 1989:7) vill Vision delge TCO förbundets synpunkter.

Bakgrund

Sedan 1 juni 2009 finns ett förbud mot kvicksilveranvändning i svensk tandvård. Förbudet innebär att nya amalgamfyllningar inte får göras. Ett undantag gäller fram till och med sista december 2016 för amalgam inom sjukhustandvården, om särskilda skäl föreligger och man inte kan uppnå ett bra resultat med andra behandlingsmetoder. Undantaget har förlängts i flera omgångar, vilket innebär att det är osäkert när nyinsättningen av amalgam i Sverige kommer att upphöra helt. Enligt Socialstyrelsen skedde nyinsättningar av amalgam på endast åtta patienter under perioden juni 2011- maj 2013.

Det mest utbredda problemet inom tandvården i dag är dock inte nya amalgamfyllningar, utan det amalgam som redan finns i patienternas tänder. Alla anställda inom tandvården, tandsköterskor, tandläkare och tandhygienister befinner sig därmed i en arbetsmiljö där de dagligen riskerar att utsättas för kvicksilver.

Arbetsmiljöverkets Allmänna råd om kvicksilver och amalgam inom tandvården, tycks inte uppdaterad sedan det infördes 1989. Detta innebär att av förklarliga skäl är det vissa delar av innehållet som är av mindre relevans i dag.

Arbetsmiljöverket vill nu upphäva Allmänna råd om kvicksilver och amalgam inom tandvården (AFS 1989:7). Verket utgår ifrån att branschen själv kommer att handha frågan om amalgam på ett för personalen betryggande sätt. Man hänvisar till kontakt med Sveriges Tandläkarförbund som enligt Arbetsmiljöverket har ansett att användning av skyddsåtgärder vid sanering och putsning av amalgam är väl implementerade i det praktiska arbetet. Verket påpekar att det inte heller finns hinder för att branschen själva utarbetar informationsmaterial kring amalgamhanteringen.

Visions synpunkter

De allmänna råden är inte bindande föreskrifter, utan endast vägledande. Man ska dock inte underskatta betydelsen av att Arbetsmiljöverket ger ut lättförståeliga och konkreta råd. Dessa påverkar naturligtvis hur arbetsgivarna arbetar med arbetsmiljön. De allmänna råden är också en hjälp för skyddsombud och andra när det gäller att driva

arbetsmiljöfrågor. Också den enskilde anställde kan i sin egen arbetsmiljö se var det utifrån råden finns brister.

Vision anser att det finns ett fortsatt behov av allmänna råd från Arbetsmiljöverket när det gäller kvicksilver inom tandvården. Att det material som finns i dag är delvis föråldrat håller Vision dock med Arbetsmiljöverket om.

Arbetsmiljöverket hänvisar till att det finns andra råd som är tillämpliga i tandvårdsverksamhet, till exempel Hygieniska gränsvärden (AFS 2011:18), Kemiska arbetsmiljörisiker (AFS 2011:19), Arbetsplatsens utformning (AFS 2009:2) och Användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3). Dessa är dock mycket allmänt hållna men skulle kunna kompletteras med specifik information om kvicksilverhantering, om Arbetsmiljöverket anser att de ska ersätta Allmänna råd om kvicksilver och amalgam inom tandvården (AFS 1989:7). En uppdatering av den nuvarande föreskriften vore dock att föredra.

Huvuddelen av de som påverkas om man tar bort skriften är tandsköterskor. Det kan då tyckas något anmärkningsvärt att Arbetsmiljöverket i sin konsekvensutredning uppger att man inhämtat synpunkter från Sveriges Tandläkarförbund och sedan konstaterar att eftersom tandsköterskorna arbetar jämte tandläkarna så kan de antas ha samma standard på arbetsmiljön som tandläkarna. Det nämns inte i analysen att tandsköterskorna normalt är de som handhar disk, steril, sanering av eventuellt spill och hantering av restavfall.

Utifrån en genusaspekt kan man också konstatera att den största gruppen som berörs av förslaget om upphävande av Allmänna råd om kvicksilver och amalgam inom tandvården (AFS 1989:7), är tandsköterskorna. Huvuddelen av dessa är kvinnor. En mycket stor andel av Arbetsmiljöverkets föreskrifter tycks ha ett fokus på generellt manliga arbetsförhållanden.

Linda Olausson
Ombudsman, försäkring
Vision